

ЦІННІСНО-СМИСЛОВА СФЕРА ЯК РЕСУРС ПСИХОЛОГІЧНОЇ ВИТРИВАЛОСТІ У СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ У СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Шевченко В. В.

кандидат психологічних наук, доцент,
в. о. завідувача кафедри психології

Чорноморського національного університету ім. Петра Могили
ORCID ID: 0000-0002-4727-7846

Ботвіна М. П.

здобувачка вищої освіти

Чорноморського національного університету ім. Петра Могили
ORCID ID: 0009-0006-2600-9814

У статті здійснено розгорнутий теоретичний аналіз ціннісно-смиислової сфери особистості як одного з ключових внутрішніх ресурсів психологічної витривалості сучасної молоді в умовах підвищеної соціальної напруженості, невизначеності та інформаційного перевантаження. Психологічна витривалість розглядається як інтегративна характеристика особистості, що забезпечує збереження внутрішньої рівноваги, емоційної стабільності, цілісності Я-концепції та здатності до продуктивного функціонування у стресових ситуаціях. Обґрунтовано, що саме система життєвих цінностей, переконань і особистісних смислів визначає характер інтерпретації складних подій, спрямовує процеси саморегуляції та впливає на вибір конструктивних копінг-стратегій.

Проаналізовано основні теоретичні підходи до розуміння смислотворення та його ролі у формуванні стійкості особистості, зокрема екзистенційний, гуманістичний, аналітичний і діяльнісно-смисловий напрями психології. Особливу увагу приділено юнацькому віку як сензитивному періоду становлення ідентичності, життєвих орієнтирів і відповідального ставлення до власного вибору. Окреслено значення сімейного, культурного й освітнього середовища у формуванні смислової регуляції поведінки, а також визначено потенціал психологічних практик, спрямованих на розвиток смислотворення. Зроблено висновок про необхідність цілеспрямованої підтримки розвитку ціннісно-смиислової сфери як важливої умови збереження психологічного здоров'я та формування стійкої життєвої позиції сучасної молоді.

Ключові слова: ціннісно-смислова сфера, психологічна витривалість, стрес, юнацький вік, смислотворення, життєві цінності, психологічне здоров'я.

Shevchenko V. V., Botvina M. P. Value-meaning sphere as a resource of psychological resilience in stressful situations in modern youth

The article provides a detailed theoretical analysis of the value-semantic sphere of the personality as one of the key internal resources of psychological endurance of modern youth in conditions of increased social tension, uncertainty and information overload. Psychological endurance is considered as an integrative characteristic of the personality, which ensures the preservation of internal balance, emotional stability, integrity of the self-concept and the ability to function productively in stressful situations. It is substantiated that it is the system of life values, beliefs and personal meanings that determines the nature of the interpretation of complex events, directs the processes of self-regulation and influences the choice of constructive coping strategies. The main theoretical approaches to understanding meaning-making and its role in the formation of personality resilience are analyzed, in particular the existential, humanistic, analytical and activity-semantic directions of psychology. Particular attention is paid to adolescence as a sensitive period of the formation of identity, life guidelines and a responsible attitude to one's own choices. The importance of the family, cultural and educational environment in the formation of semantic regulation of behavior is outlined, and the potential of psychological practices aimed at the development of meaning-making is also determined. The conclusion is made about the need for targeted support for the development of the value-semantic sphere as an important condition for maintaining psychological health and forming a stable life position of modern youth.

Keywords: value-semantic sphere, psychological resilience, stress, adolescence, meaning-making, life values, psychological health.

Вступ. Сучасне суспільство функціонує в умовах глибоких соціальних трансформацій, воєнних і економічних викликів, цифровізації життєвого простору, що супроводжується зростанням невизначеності та хронічного стресу. Постійна зміна соціальних норм, розмитість життєвих перспектив, інформаційне перевантаження й підвищені вимоги до особистісної мобільності зумовлюють істотне психоемоційне напруження. У таких умовах проблема збереження психологічного здоров'я та внутрішньої цілісності набуває не лише наукового, а й суспільного значення. Особливої уваги потребує молодь як соціально-вікова група, що перебуває на етапі активного життєвого самовизначення, професійного вибору, формування світогляду та системи цінностей. Саме в юнацькому віці закладаються основи особистісної стійкості або, навпаки, уразливості до стресових впливів.

Психологічна витривалість у сучасних дослідженнях трактується як інтегративна характеристика особистості, що поєднує емоційну стійкість, саморегуляцію, когнітивну гнучкість, внутрішній локус контролю та здатність до конструктивної інтерпретації складних подій. Проте дедалі більше науковців підкреслюють, що адаптаційні механізми не можуть бути пояснені виключно регулятивними чи поведінковими чинниками. Вирішальну роль відіграє смисловий вимір переживання – те, як особистість розуміє й оцінює події власного життя. Саме ціннісно-смислова сфера визначає суб'єктивну значущість досвіду, спрямовує вибір життєвих стратегій і забезпечує внутрішню узгодженість поведінки.

Теоретичні засади дослідження ціннісно-смислової сфери були закладені в працях В. Франкла, А. Адлера, А. Маслоу, К. Роджерса, К. Юнга, а також у вітчизняній психології (С. Рубінштейн, Д. Леонт'єв). У межах екзистенційного та гуманістичного підходів цінності й життєві смисли розглядаються як системоутворюючі чинники особистісної стійкості та психологічного здоров'я. Водночас аналіз сучасних публікацій засвідчує, що, попри значний теоретичний доробок, недостатньо цілісно висвітлено проблему ціннісно-смислової сфери саме як внутріш-

нього ресурсу психологічної витривалості молоді в умовах соціальної нестабільності. Наявні дослідження часто зосереджуються або на окремих аспектах смислотворення, або на поведінкових механізмах подолання стресу, залишаючи поза увагою їхню інтеграцію в контексті вікової специфіки юності. Це зумовлює потребу в системному теоретичному осмисленні зазначеної проблеми.

Метою статті є теоретичне обґрунтування ціннісно-смислової сфери як провідного психологічного ресурсу витривалості у стресових ситуаціях у сучасній молоді.

Завдання дослідження:

- проаналізувати поняття психологічної витривалості у контексті сучасних психологічних підходів;
- розкрити сутність ціннісно-смислової сфери та її роль у подоланні стресу;
- визначити особливості формування ціннісно-смислової сфери у юнацькому віці;
- окреслити значення психологічних практик смислотворення для підвищення витривалості молоді.

Методи та методики дослідження. Дослідження має теоретико-методологічний характер і спрямоване на системне осмислення ціннісно-смислової сфери як ресурсу психологічної витривалості молоді. Процедура роботи передбачала поетапний аналіз наукових джерел із проблематики психологічної витривалості, смислотворення, ціннісних орієнтацій та вікових особливостей юнацького розвитку.

На першому етапі здійснено відбір і критичний огляд сучасних та класичних праць у галузі психології особистості, вікової та екзистенційної психології. На другому етапі проведено теоретичний аналіз і порівняння різних підходів до розуміння психологічної витривалості та смислової регуляції поведінки, що дало змогу виокремити спільні та відмінні положення, уточнити зміст ключових понять і визначити їхні взаємозв'язки.

Інтерпретація матеріалу здійснювалася з урахуванням вікової специфіки юнацького періоду, а також сучасного соціокультурного контексту, що впливає на формування життєвих орієнтирів і моделей адаптації молоді. Це забезпечило цілісність теоретичного узагальнення та відповідність дослідження поставленій меті.

Результати. Психологічна витривалість визначається не лише як здатність протистояти стресу, а й як інтегративна властивість особистості, що забезпечує збереження внутрішньої цілісності та суб'єктивної позиції в умовах кризи. Її структурними компонентами є емоційна стабільність, саморегуляція, когнітивна гнучкість, внутрішній локус контролю та здатність до смислової інтерпретації подій [2]. Узагальнення наукових підходів засвідчило, що саме смисловий рівень регуляції забезпечує інтеграцію зазначених компонентів у цілісну систему.

У процесі аналізу встановлено, що ціннісно-смилова сфера виконує функцію внутрішнього регулятора, який визначає суб'єктивну значущість життєвих подій і спрямованість поведінки. Смилова інтерпретація ситуації виступає медіатором між зовнішнім стресором і внутрішньою реакцією особистості. За наявності чітко сформованих життєвих цінностей стрес сприймається як завдання, що підлягає осмисленню й подоланню; за умов смислової невизначеності – як загроза, що породжує дезорганізацію [4].

Особливе місце у вивченні смислового виміру витривалості займає концепція Віктора Франкла. Засновник логотерапії розглядав прагнення до сенсу як базову мотиваційну силу людського існування. Учений власним прикладом довів, що навіть за умов крайнього страждання людина зберігає внутрішню свободу вибору ставлення до ситуації. Саме здатність знаходити сенс у переживаннях дає особистості змогу не зламатися під тиском обставин. Утрата смислу, навпаки, призводить до так званого «екзистенційного вакууму», який супроводжується апатією, внутрішньою порожнечою, зниженням мотивації та психологічною дезадаптацією [12]. Таким чином, смисл виступає не лише філософською категорією, а й потужним психологічним ресурсом витривалості.

Ідеї Франкла знаходять своє продовження у концепції Альфреда Адлера, який наголошував на значенні життєвої мети та соціальної спрямованості особистості. Адлер підкреслював, що людина, яка усвідомлює сенс власного життя і відчуває свою причетність до суспільства, здатна витримувати зна-

чні труднощі без руйнівних наслідків для психіки. Він виокремив три базові життєві завдання – працю, співробітництво та любов, успішне розв'язання яких формує зрілу особистість із високим рівнем психологічної стійкості [1]. Нездатність знайти смисл у цих сферах призводить до внутрішньої дезорієнтації та зниження витривалості перед стресом.

У гуманістичній психології, зокрема в теорії А. Маслоу, ціннісно-смилова сфера розглядається як основа самоактуалізації та психологічного благополуччя. Маслоу вважав, що справжня стійкість можлива лише за умови узгодженості життя людини з її глибинними цінностями. Самоактуалізовані особистості характеризуються не відсутністю труднощів, а здатністю проживати їх без втрати внутрішньої цілісності. Їхня витривалість ґрунтується на прийнятті себе, автономії, орієнтації на буттєві цінності та внутрішній сенс діяльності [7].

У вітчизняній психологічній традиції проблема ціннісно-смилової регуляції ґрунтовно розроблялася Д. Леонтьєвим, який розглядав смисл як центральну одиницю свідомості. На його думку, саме смисл інтегрує мотиваційні, емоційні та когнітивні процеси, забезпечуючи цілісність особистості [3]. Смилова регуляція поведінки дає людині змогу не просто адаптуватися до обставин, а активно вибудовувати власну життєву позицію навіть у кризових умовах. Ідеї Леонтьєва були розвинені в працях І. Беха, Л. Сохань, С. Рубінштейна, які підкреслювали системоутворюючу роль цінностей у структурі особистості [14].

Особливу актуальність проблема ціннісно-смилової сфери набуває у юнацькому віці, який у психології розглядається як ключовий етап становлення особистісної ідентичності та життєвої позиції. Згідно з концепцією психосоціального розвитку Е. Еріксона, центральним завданням цього вікового періоду є подолання кризи «ідентичність – рольова плутанина». У процесі її розв'язання молода людина інтегрує різні аспекти власного досвіду, цінностей і соціальних ролей у цілісне уявлення про себе та своє майбутнє. Невирішеність цієї кризи супроводжується внутрішньою дезорієнтацією, екзистенційною тривогою та зниженням психологічної витривалості [5].

Юність характеризується інтенсивним пошуком смислу життя, формуванням світогляду та усвідомленням особистої відповідальності за власні вибори. Цей період ускладнюється невизначеністю соціальних перспектив, суперечливими вимогами з боку суспільства, сім'ї та культури, що значно підвищує рівень стресу. Водночас юнацький вік є сензитивним періодом для смислотворення, оскільки когнітивний розвиток дає особистості змогу оперувати абстрактними категоріями, рефлексувати над власним досвідом і будувати довгострокові життєві проекти [13]. Саме у цей час закладається смислова структура свідомості, яка в подальшому визначає здатність особистості витримувати кризові й травматичні життєві події.

У гуманістичній психології (К. Роджерс) юнацький вік розглядається як період актуалізації потреби в автентичності та узгодженості між реальним і ідеальним Я. Розвинена ціннісно-смислова сфера сприяє формуванню позитивної Я-концепції, внутрішнього локусу контролю та відповідального ставлення до власного життя. Молоді люди, які усвідомлюють свої цінності й життєві смисли, здатні сприймати труднощі не як загрозу самоцінності, а як виклики, що стимулюють особистісний розвиток. Вони демонструють вищий рівень психологічної гнучкості, емоційної стабільності та схильність до активних копінг-стратегій [10].

Із позицій аналітичної психології К. Юнга юнацький вік є етапом первинної індивідуації, коли особистість починає усвідомлювати глибинні смисли власного існування та відокремлювати автентичне Я від соціальних масок. Конфлікти цього періоду пов'язані з інтеграцією суперечливих аспектів особистості, зокрема Тіні, що може супроводжуватися підвищеним рівнем тривоги [15]. Водночас успішне осмислення цих внутрішніх протиріч сприяє формуванню цілісної особистості з високим рівнем психологічної витривалості.

Емпіричні дослідження в галузі психології смислу свідчать, що високий рівень смисложиттєвих орієнтацій корелює з нижчими показниками тривожності, депресивності та емоційної дезорганізації. Орієнтація молоді на гуманістичні, духовні та альтруїстичні цін-

ності підвищує її здатність до саморегуляції та адаптації у стресових ситуаціях. Натомість домінування зовнішніх, матеріалістичних цінностей зумовлює більшу уразливість до фрустрації, особливо в умовах соціальної нестабільності [4; 6; 10]. Це підтверджує тезу про те, що ресурсний потенціал особистості визначається не кількістю декларованих цілей, а глибиною їхнього особистісного сенсу.

Формування ціннісно-смислової сфери у юнацькому віці є складним, багатовимірним процесом, що відбувається під впливом взаємодії мікро- та макросоціальних чинників. На мікрорівні визначальну роль відіграє сімейне виховання, яке виступає первинним середовищем інтеріоризації базових цінностей, життєвих установок і моделей ставлення до світу. Емоційна підтримка, стиль батьківського спілкування, рівень автономії, який надається юнакові, формують основу для розвитку внутрішнього локусу контролю та здатності до самостійного смислотворення.

На макросоціальному рівні ціннісно-смислова сфера формується під впливом культурних наративів, соціальних ідеалів, медіапростору та домінуючих у суспільстві уявлень про успіх, щастя й самореалізацію. Сучасна культура, орієнтована на досягнення, споживання та швидкий результат, часто створює смислову фрагментацію, посилюючи внутрішні конфлікти юнацької особистості [10]. У цьому контексті особливої ваги набуває здатність критично осмислювати соціальні норми та вибудовувати власну систему цінностей, що узгоджується із внутрішніми потребами й екзистенційними запитами.

Важливим середовищем формування ціннісно-смислової сфери є освітній простір, який може виступати як ресурсом розвитку, так і джерелом додаткового стресу. Освіта, зорієнтована виключно на результат і конкуренцію, часто ігнорує смисловий вимір навчання. Натомість гуманістично спрямоване освітнє середовище, яке підтримує самопізнання, діалог, рефлексію та усвідомлення власних цілей, сприяє формуванню внутрішньої мотивації та життєвих смислів [6].

Окреме значення у формуванні ціннісно-смислової сфери має досвід рефлексивного самопізнання, який дає юнацькій особистості

зможу інтегрувати різноманітні життєві переживання у цілісну картину власного Я. Згідно з теорією розвитку свідомості Р. Кегана, юність є періодом переходу від зовнішньої зумовленої системи смислів до внутрішньої авторської позиції, коли людина починає самостійно конструювати життєві орієнтири. Цей перехід супроводжується кризами, однак саме він створює підґрунтя для психологічної витривалості [8].

У цьому контексті особливого значення набувають психологічні практики, спрямовані на розвиток смислотворення як центрального механізму внутрішньої стійкості [11]. Екзистенційна психотерапія допомагає молодій людині усвідомити власну свободу вибору, прийняти відповідальність за життєві рішення та знайти сенс у складних і кризових переживаннях. Вона сприяє формуванню здатності витримувати екзистенційну тривогу, не уникаючи її, а трансформуючи у джерело особистісного зростання.

Когнітивно-гуманістичні підходи орієнтовані на переосмислення життєвого досвіду через зміну дезадаптивних переконань і формування більш гнучких, змістовно насичених інтерпретацій подій. Вони дають змогу інтегрувати травматичний або стресовий досвід у життєву історію особистості без утрати цілісності Я. Арттерапевтичні та нарративні методи, своєю чергою, створюють безпечний

символічний простір, у якому молода людина може виразити несвідомі переживання, реконструювати власну життєву історію та віднайти нові смисли через творчість і самовираження. У юнгіанській традиції саме символізація розглядається як шлях інтеграції глибинного психічного досвіду.

Висновки. Отже, узагальнення теоретико-методологічних положень дало змогу обґрунтувати, що психологічна витривалість молоді має смислову природу та формується на основі інтеграції цінностей, життєвих цілей і суб'єктивних інтерпретацій досвіду. Ціннісно-смілова сфера виступає системоутворюючим компонентом особистості, який забезпечує внутрішню цілісність, саморегуляцію та здатність до конструктивного подолання стресу.

Юнацький вік визначено як сензитивний період розвитку смислотворення, від якого залежить рівень психологічної стійкості в подальшому житті. Сформована система життєвих цінностей і смислів знижує уразливість до кризових впливів і сприяє особистісному зростанню.

Отже, розвиток ціннісно-смілової сфери має розглядатися як стратегічний напрям психологічної підтримки молоді та важлива умова збереження її психологічного здоров'я в умовах сучасних соціальних викликів.

Список використаних джерел

1. Адлер А. Практика і теорія індивідуальної психології / пер. з англ. Академічний Проект, 2015. 240 с.
2. Борисенко В. Є. Основні аспекти концептуалізації системи психологічної витривалості особистості. *Габітус. Психологія особистості*. 2025. № 69. С. 95–99.
3. Гайдук Г. А. Теоретико-методологічний аналіз смислової регуляції особистості та її механізми. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Психологічні науки»*. 2019. № 3. С. 57–61.
4. Гришина Т. А., Самара О. Є. Ціннісно-смілова сфера та уява майбутнього як ресурси психологічної стійкості в подоланні залежної поведінки в умовах війни. *На межі вибору: клініко-психологічні підходи до подолання залежностей* : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Одеса, 23 квітня 2025 р. Одеса, 2025. С. 81–84.
5. Еріксон Е. Ідентичність: юність і криза. Київ : Основи, 2006. 344 с.
6. Купрєєва О. І. Психологічні основи самореалізації студентів в інтегрованому освітньому середовищі : монографія. Київ : Талком, 2021. 407 с.
7. Маслоу А. Мотивація і особистість. Київ : PSYLIB, 2019. 352 с.
8. Павелків Р. В. Вікова психологія. *Розвиток когнітивної сфери в період ранньої дорослості* : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2015. 469 с.
9. Роджерс К. Становлення особистості. Погляд на психотерапію. Київ : КСД, 2023. 608 с.
10. Скрипник Н. Г. Особливості ціннісно-смілової сфери студентів із різною успішністю адаптації до дистанційного навчання в умовах воєнного стану. *Слобожанський науковий вісник. Серія «Психологія»*. 2024. № 1. С. 170–174.
11. Сосніхіна С. Є. Психологічні засади формування та розвитку ціннісно-смілової сфери студентів. *Проблеми сучасної психології*. 2017. № 36. С. 340–351.

12. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2016. 160 с.
13. Хавула Р. Особливості ціннісно-сміислової сфери в юнацькому віці. *Проблеми гуманітарних наук. Серія «Психологія»*. 2019. № 45. С. 147–159.
14. Чечель В. А. Ціннісно-сміслова сфера особистості: теоретичні підходи та концептуальні основи. *Наукові записки. Серія «Психологія»*. 2025. № 2. С. 165–170.
15. Юнг К. Г. Архетипи і колективне несвідоме. Львів : Астролябія, 2018. 120 с.

References

1. Adler, A. (2015). *Praktyka i teoriia individualnoi psykholohii* [Practice and Theory of Individual Psychology]. Akademichnyi Proiekt. [in Ukrainian].
2. Borysenko, V. Ye. (2025). *Osnovni aspekty kontseptualizatsii systemy psykholohichnoi vytryvalosti osobystosti* [Main aspects of conceptualizing the system of psychological resilience of personality]. *Habitus. Psykholohiia osobystosti – Habitus. Personality Psychology*, 69, 95–99. [in Ukrainian].
3. Haiduk, H. A. (2019). *Teoretyko-metodolohichni analiz smyslovoi rehuliatcii osobystosti ta yii mekhanizmy* [Theoretical and methodological analysis of semantic regulation of personality and its mechanisms]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Psykholohichni nauky – Scientific Bulletin of Kherson State University. Series: Psychological Sciences*, 3, 57–61. [in Ukrainian].
4. Hryshyna, T. A., & Samara, O. Ye. (2025). *Tsinnisno-smyslova sfera ta uivava maibutnoho yak resursy psykholohichnoi stiikosti v podolanni zaleznoi povedinky v umovakh viiny* [Value-semantic sphere and future imagination as resources of psychological resilience in overcoming addictive behavior in wartime]. In *Na mezhi vyboru: kliniko-psykholohichni pidkhody do podolannya zalezhnosti – At the edge of choice: clinical and psychological approaches to overcoming addictions* (pp. 81–84). Odesa. [in Ukrainian].
5. Erikson, E. (2006). *Identychnist: yunist i kryza* [Identity: Youth and Crisis]. *Osnovy*. [in Ukrainian].
6. Kuprieva, O. I. (2021). *Psykholohichni osnovy samorealizatsii studentiv v intehrovanomu osvitnomu seredovyshchi* [Psychological foundations of students' self-realization in an integrated educational environment]. *Talkom*. [in Ukrainian].
7. Maslow, A. (2019). *Motyvatciia i osobystist* [Motivation and Personality]. PSYLIB. [in Ukrainian].
8. Pavelkiv, R. V. (2015). *Vikova psykholohiia. Rozvytok kohnityvnoi sfery v period rannoï doroslости* [Developmental psychology. Cognitive development in early adulthood]. *Kondor*. [in Ukrainian].
9. Rogers, C. (2023). *Stanovlennia osobystosti. Pohliad na psykhoterapiiu* [On Becoming a Person: A Therapist's View of Psychotherapy]. *KSD*. [in Ukrainian].
10. Skrynyk, N. H. (2024). *Osoblyvosti tsinnisno-smyslovoi sfery studentiv iz riznoiu uspishnistiu adaptatsii do dystantsiinoho navchannia v umovakh voiennoho stanu* [Peculiarities of the value-semantic sphere of students with different success of adaptation to distance learning under martial law]. *Slobozhanskyi naukovyi visnyk. Serii: Psykholohiia – Slobozhanskyi Scientific Bulletin. Series: Psychology*, 1, 170–174. [in Ukrainian].
11. Sosnikhina, S. Ye. (2017). *Psykholohichni zasady formuvannia ta rozvytku tsinnisno-smyslovoi sfery studentiv* [Psychological principles of formation and development of the value-semantic sphere of students]. *Zbirnyk naukovykh prats “Problemy suchasnoi psykholohii” – Collection of scientific works “Problems of Modern Psychology”*, 36, 340–351. [in Ukrainian].
12. Frankl, V. (2016). *Liudyna v poshukakh spravzhnoho sensu. Psykholoh u kontstabori* [Man's Search for Meaning]. *Klub simeinoho dozvillia*. [in Ukrainian].
13. Khavula, R. (2019). *Osoblyvosti tsinnisno-smyslovoi sfery v yunatskomu vitsi* [Peculiarities of the value-semantic sphere in adolescence]. *Problemy humanitarnykh nauk. Serii: Psykholohiia – Problems of Humanities. Series: Psychology*, 45, 147–159. [in Ukrainian].
14. Chechel, V. A. (2025). *Tsinnisno-smyslova sfera osobystosti: teoretychni pidkhody ta kontseptualni osnovy* [Value-semantic sphere of personality: theoretical approaches and conceptual foundations]. *Naukovyi zapysky. Serii: Psykholohiia – Scientific Notes. Series: Psychology*, 2, 165–170. [in Ukrainian].
15. Jung, C. G. (2018). *Arkhetypy i kolektyvne nesvidome* [Archetypes and the Collective Unconscious]. *Astroliabiia*. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 22.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 19.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 13.05.2026